

Wymagania edukacyjne z historii klasa 4.

Temat lekcji	Zagadnienia	Dopuszczająca	Dostateczna	Dobra	Bardzo dobra	Celująca
1. Historia – nauka o przeszłości	– czym zajmuje się historia; – różnice między baśnią, legendą a historią; – źródła historyczne i ich rodzaje.	Rozróżnia przeszłość i współczesność; przy pomocy nauczyciela używa pojęć: historia, legenda, baśń.	Postępuje się pojęciami: archeologia, źródła historyczne; odróżnia pracę historyka i archeologa; podaje przykłady postaci legendarnych i historycznych; dokonuje podstawowego podziału źródeł.	Wskazuje przykłady źródeł pisanych i niepisanych.	Omawia rolę źródeł w poznawaniu dziejów.	Proponuje własny podział źródeł; ocenia ich wiarygodność.
2. Historia wokół nas	– pamiątki rodzinne; – drzewo genealogiczne; – pojęcia: ojczyzna, mała ojczyzna, patriotyzm, tradycja.	Podaje przykłady pamiątek rodzinnych; używa pojęć: ojczyzna, patriotyzm (z pomocą nauczyciela).	Tworzy drzewo genealogiczne najbliższej rodziny; podaje przykłady postaw patriotycznych.	Wyjaśnia pojęcie tradycja; podaje przykłady tradycji regionalnych.	Używa pojęcia „mała ojczyzna”; tworzy prosty przewodnik po swojej miejscowości.	Wskazuje wybitne postacie w dziejach regionu.
3. Mieszkamy w Polsce	– państwo polskie, krainy historyczne, stolica, symbole narodowe i święta; – pojęcia: naród, Polonia, dziedzictwo narodowe.	Wskazuje na mapie Polskę i jej granice; używa pojęcia: symbole narodowe (z pomocą nauczyciela).	Wyjaśnia pojęcie naród; przedstawia symbole narodowe i najważniejsze święta; wskazuje Warszawę na mapie.	Wyjaśnia pojęcie region; wskazuje krainy historyczne i największe miasta; zna genezę świąt państwowych.	Wyjaśnia pojęcie Polonia; podaje przykłady dziedzictwa narodowego.	Omawia genezę symboli narodowych; tworzy przewodnik po regionie.
4. Czas w historii	– chronologia, oś czasu, era, wiek, tysiąclecie; – cyfry rzymskie; – epoki historyczne i ich cezurury.	Umieszcza daty na osi czasu; postępuje się pojęciami: wiek, tysiąclecie (z pomocą nauczyciela).	Postępuje się pojęciami: chronologia, p.n.e., n.e.; zamienia cyfry arabskie na rzymskie; porządkuje epoki.	Postępuje się pojęciami: era, epoka; podaje cezurury czasowe epok.	Wyjaśnia powstanie podziału na dwie ery; podaje inne sposoby mierzenia czasu.	Charakteryzuje główne epoki historyczne.
5. Obliczanie czasu w historii	– wieki i półwiecza; – obliczanie upływu czasu między wydarzeniami.	Określa wiek wydarzenia i oblicza upływ czasu w jednej erze (z pomocą nauczyciela).	Rozróżnia kolejność wydarzeń w p.n.e.; oblicza czas w obu erach.	Określa początek i koniec wieku; umieszcza wydarzenia obu er na osi czasu.	Oblicza czas między wydarzeniami także na przełomie er.	Przyporządkowuje wydarzenia do epok.
6. Czytamy mapę i	– mapa a plan; – legenda i symbole; –	Rozróżnia mapę i plan (z	Wyjaśnia symbole w	Postępuje się pojęciem	Rozróżnia mapę	Wyjaśnia zasadę

Temat lekcji	Zagadnienia	Dopuszczająca	Dostateczna	Dobra	Bardzo dobra	Celująca
plan	kartografia; – rodzaje map; – najstarsze mapy.	pomocą nauczyciela).	legendzie; odczytuje proste informacje z mapy.	kartografia; tworzy prosty plan okolicy.	geograficzną, polityczną i historyczną.	działania GPS.
1. Mieszko I i chrzest Polski	pochodzenie Słowian; legendy o początkach państwa; Mieszko I i Dobrawa; chrzest 966; plemię, Słowianie, Piastowie	Przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: plemię, dynastia; wie, kto był pierwszym historycznym władcą Polski	Poprawnie posługuje się terminem „Piastowie”; wyjaśnia pochodzenie nazwy „Polska”	Poprawnie używa terminów: Słowianie, poganin; zna wydarzenia związane z datą 966	Przytacza przykłady legend; wyjaśnia okoliczności małżeństwa z Dobrawą i przyjęcia chrztu; przedstawia konsekwencje chrztu	Wskazuje na mapie rozmieszczenie plemion; charakteryzuje znaczenie chrześcijaństwa dla państwa
2. Bolesław Chrobry – pierwszy król Polski	misja św. Wojciecha; zjazd gnieźnieński (1000); wojny z sąsiadami; koronacja (1025); cesarz, arcybiskupstwo, biskupstwo, koronacja, gród, drużyna, wojowie	Przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: cesarz, koronacja, wojowie; wie, kto był pierwszym królem Polski	Posługuje się terminami: relikwie, gród, drużyna; zna daty: 1000, 1025; charakteryzuje misję św. Wojciecha	Posługuje się terminami: biskupstwo, arcybiskupstwo; przedstawia przyczyny i skutki zjazdu gnieźnieńskiego	Zna wydarzenia z lat 1002–1018; wskazuje na mapie ziemie Bolesława; wyjaśnia znaczenie koronacji	Ocenia politykę wewnętrzną i zagraniczną Bolesława dla państwa
3. Polska Kazimierza Wielkiego	ostatni Piast; reformy Kazimierza; zjazd monarchów w Krakowie; umocnienie granic; Akademia Krakowska; żak, uniwersytet	Przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: uniwersytet, żak; wyjaśnia przydomek „Wielki”	Zna daty: 1364, 1370; wyjaśnia powiedzenie „zastał Polskę drewnianą...”	Wymienia reformy Kazimierza; wyjaśnia znaczenie Akademii; wskazuje ziemie przyłączone	Posługuje się terminem „uczta u Wierzyńka”; opisuje zjazd monarchów	Porównuje politykę Bolesława Chrobrego i Kazimierza Wielkiego
4. Jadwiga i Jagiełło – unia polsko-litewska	Jadwiga; unia w Krewie (1385); objęcie władzy przez Jagiełłę; zagrożenie ze strony Krzyżaków; unia, Jagiellonowie	Przy pomocy nauczyciela poprawnie używa terminu „Jagiellonowie”; charakteryzuje Jadwigę i Jagiełłę	Poprawnie używa terminu „unia”; zna datę 1385; wskazuje Polskę i Litwę na mapie	Przedstawia okoliczności unii; wymienia jej postanowienia	Opisuje sytuację po wygaśnięciu dynastii Piastów; używa terminu „Andegawenowie”	Omawia zagrożenie ze strony Krzyżaków
5. Zawisza Czarny i bitwa pod Grunwaldem	postać Zawiszy Czarnego; wielka wojna z Krzyżakami; bitwa pod Grunwaldem (1410); Ulrich von Jungingen	Charakteryzuje postać Zawiszy Czarnego	Zna datę 1410; wyjaśnia powiedzenie „polegać jak na Zawiszy”	Przedstawia przyczyny wojny; opisuje przebieg bitwy	Charakteryzuje postać wielkiego mistrza Ulricha	Przedstawia skutki bitwy i pokój toruński
6. Mikołaj Kopernik – wielki astronom	życie Kopernika; teoria heliocentryczna; odkrycie: „wstrzymał Słońce, ruszył Ziemię”; inne	Przy pomocy nauczyciela poprawnie używa terminu „astronomia”; wie, kim	Wyjaśnia powiedzenie o Koperniku; wie, gdzie się urodził i gdzie został	Poprawnie używa terminu: teoria heliocentryczna; zna	Wyjaśnia, dlaczego dzieło Kopernika zostało	Charakteryzuje znaczenie jego odkryć dla nauki i

Temat lekcji	Zagadnienia	Dopuszczająca	Dostateczna	Dobra	Bardzo dobra	Celująca
	dokonania; astronomia	był Kopernik	pochowany; zna dawne poglądy o Ziemi	inne dokonania Kopernika	potępione	świata
1. Jan Zamoyski i złoty wiek Polski	– złoty wiek Polski; – działalność Jana Zamoyskiego; – Zamość – miasto renesansowe; – pojęcia: szlachta, kanclerz, hetman	Posługuje się pojęciem: szlachta; zna królów: Zygmunt I Stary, Zygmunt II August, Stefan Batory	Używa pojęć: kanclerz, hetman; opisuje Jana Zamoyskiego	Wyjaśnia pojęcie: złoty wiek; charakteryzuje Zamość; wskazuje go na mapie	Tłumaczy słowa Zamoyskiego o wychowaniu młodzieży	Omawia Zamość jako wzorcowe miasto renesansowe
2. XVII wiek – stulecie wojen	– potop szwedzki, obrona Jasnej Góry, Stefan Czarniecki; – Jan III Sobieski i odsiecz wiedeńska; – husaria; – pojęcia: potop szwedzki, husaria, odsiecz, wielki wezyr	Z pomocą używa pojęcia: potop szwedzki; wskazuje granice Rzeczypospolitej	Wskazuje sąsiadów Polski; zna daty: 1655–1660, 1683; używa pojęć: wojna podjazdowa, odsiecz	Opisuje husarię i jej rolę; zna postacie: Kordecki, Czarniecki, Sobieski	Omawia potop szwedzki, obronę Jasnej Góry, odsiecz wiedeńską	Analizuje skutki wojen XVII wieku
3. Czasy stanisławowskie	– oświecenie, reformy Stanisława Augusta; – Komisja Edukacji Narodowej; – kultura i twórcy epoki; – pojęcia: Szkoła Rycerska, kadet, mecenas, obiady czwartkowe	Z pomocą posługuje się pojęciami: obiady czwartkowe, Szkoła Rycerska	Używa terminu: mecenas; wie, dlaczego 14 X obchodzimy Dzień Edukacji Narodowej	Zna zasługi króla; wyjaśnia, dlaczego oświecenie to „wiek rozumu”	Wymienia twórców epoki i ich dzieła; charakteryzuje panowanie króla	Ocena krytyczna rządów króla i ich skutków
4. Tadeusz Kościuszko na czele powstania	– Konstytucja 3 maja; – rozbiory Polski; – powstanie kościuszkowskie; – bitwa pod Racławicami; – pojęcia: rozbiory, konstytucja, kosynierzy, powstanie	Z pomocą posługuje się pojęciami: zaborcy, powstanie; zna państwa zaborcze	Używa pojęć: konstytucja, kosynierzy; zna daty: 1772, 1791, 1794, 1795; opisuje Kościuszkę	Opisuje przebieg powstania	Wyjaśnia znaczenie Konstytucji 3 maja; zna Uniwersał Połaniecki; wskazuje rozbiory na mapie	Analizuje przyczyny kryzysu Rzeczypospolitej
5. Legiony Polskie i hymn narodowy	– sytuacja Polaków po rozbiorach; – Legiony Polskie; – Dąbrowski i Wybicki; – Mazurek Dąbrowskiego hymnem Polski; – pojęcia: emigracja, hymn państwowy	Z pomocą używa pojęcia: hymn; zna autora i słowa hymnu	Używa pojęcia: emigracja; zna datę 1797; charakteryzuje Dąbrowskiego i Wybickiego	Opisuje Legiony Polskie i ich zasady	Wie, kiedy hymn został wprowadzony; wyjaśnia jego znaczenie	Charakteryzuje Napoleona; interpretuje treść Mazurka
6. Romuald Traugutt i powstanie styczniowe	– przyczyny i przebieg powstania styczniowego; – Romuald Traugutt; – represje po powstaniu; – pojęcia: zabór rosyjski, branka, wojna	Z pomocą używa pojęć: zabór rosyjski, Syberia; wie, dlaczego wybuchło powstanie	Używa pojęć: branka, dyktator; zna postać Traugutta; zna daty: 1863–1864	Używa pojęcia: działalność konspiracyjna; wyjaśnia jej cel	Opisuje charakter i przebieg powstania	Wyjaśnia przyczyny upadku powstania

Temat lekcji	Zagadnienia	Dopuszczająca	Dostateczna	Dobra	Bardzo dobra	Celująca
	partyzancka, dyktator, Syberia					
7. Maria Skłodowska-Curie – polska noblistka	– dzieciństwo i edukacja; – tajne nauczanie, Latający Uniwersytet; – kariera naukowa we Francji; – Nagrody Nobla; – polscy nobliści; – pojęcia: Nagroda Nobla, laureat	Z pomocą używa pojęć: tajne nauczanie, laureat; wie, dlaczego wyjechała do Francji	Charakteryzuje Skłodowską-Curie; wie, za co otrzymała Nobla	Przedstawia jej dokonania i znaczenie badań	Używa pojęć: Nagroda Nobla, Uniwersytet Latający; zna innych polskich noblistów	Opisuje działalność Marii podczas I wojny światowej
1. Józef Piłsudski i niepodległa Polska	– wybuch I wojny światowej; – Legiony Polskie i Piłsudski; – odzyskanie niepodległości; – Naczelnik Państwa; – walki o granice II RP; – Bitwa Warszawska; – Święto Niepodległości; – pojęcia: I wojna światowa, II Rzeczpospolita, Naczelnik Państwa, orłęta lwowskie	Przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: I wojna światowa, II RP; wskazuje II RP na mapie; wie, dlaczego 11 XI to święto państwowe	Poprawnie używa pojęcia: Naczelnik Państwa; zna daty: 1914–1918, 11 XI 1918	Opisuje udział Legionów w wojnie; wyjaśnia rolę Piłsudskiego w odzyskaniu niepodległości	Używa pojęcia: orłęta lwowskie; wymienia obszary walk 1918–1921; opisuje walki o granice II RP	Analizuje przebieg Bitwy Warszawskiej i rolę Piłsudskiego w budowie państwa
2. Eugeniusz Kwiatkowski i budowa Gdyni	– problemy odrodzonej Polski; – zasługi Eugeniusza Kwiatkowskiego: Gdynia, COP; – Gdynia „oknem na świat”; – pojęcia: Wolne Miasto Gdańsk, bezrobocie, import, eksport, minister	Z pomocą nauczyciela używa pojęć: Wolne Miasto Gdańsk, bezrobocie; wskazuje Gdynię na mapie	Wyjaśnia, dlaczego Gdynia była „oknem na świat”	Opisuje trudności gospodarcze i ustrojowe odrodzonego państwa	Charakteryzuje COP i wskazuje jego obszar na mapie; używa pojęć: minister, eksport, import	Analizuje rolę Kwiatkowskiego w odbudowie gospodarki II RP
3. Zośka, Alek i Rudy – bohaterscy harcerze	– wybuch II wojny światowej; – okupacja niemiecka; – Szare Szeregi (Zośka, Alek, Rudy); – akcja pod Arsenalem; – powstanie warszawskie; – pojęcia: okupacja, Armia Krajowa, Szare Szeregi	Przy pomocy nauczyciela używa pojęcia: okupacja; zna datę: 1 IX 1939; opisuje sytuację Polaków	Używa pojęć: Armia Krajowa, Szare Szeregi; zna datę: 1 VIII 1944; charakteryzuje Zośkę, Alka i Rudęgo	Wyjaśnia przyczyny powstania warszawskiego; opisuje akcję pod Arsenalem	Używa pojęć: powstanie warszawskie, ZSRR; charakteryzuje Polskie Państwo Podziemne	Przedstawia przebieg powstania warszawskiego
4. „Żołnierze niezłomni”	– przejęcie władzy przez komunistów; – represje wobec podziemia; – Pilecki, Inka; – pojęcia: opozycja antykomunistyczna, żołnierze niezłomni	Przy pomocy nauczyciela używa pojęcia: żołnierze niezłomni; opisuje politykę komunistów wobec Polaków	Używa pojęcia: żołnierze niezłomni; rozwija skrót PRL; wyjaśnia przejęcie władzy przez komunistów; opisuje represje	Charakteryzuje postacie: Pilecki i Inka	Wie, kiedy obchodzony jest Narodowy Dzień Pamięci Żołnierzy Wyklętych	Ocena postawy żołnierzy niezłomnych i ich miejsca w historii

Temat lekcji	Zagadnienia	Dopuszczająca	Dostateczna	Dobra	Bardzo dobra	Celująca
5. Jan Paweł II – papież pielgrzym	– dzieciństwo i kapłaństwo Karola Wojtyły; – Kościół wobec komunizmu; Z pomocą nauczyciela – wybór na papieża; – pielgrzymki do ojczyzny; – znaczenie słów: „Niech zstąpi Duch Twój...”; – pojęcia: papież, teologia, pielgrzymka, konklawe, kardynał, prymas, pontyfikat	Z pomocą nauczyciela używa pojęcia: papież; wie, kim był Karol Wojtyła; zna jego miejsce urodzenia	Używa pojęć: papież, teologia, pielgrzymka; wymienia kontynenty odwiedzone przez papieża	Charakteryzuje rolę Kościoła w czasach komunizmu; rolę papieża jako przywódcy kraju	Wyjaśnia znaczenie słów Jana Pawła II; znaczenie pierwszej pielgrzymki do	Używa pojęć: konklawe, kardynał, pontyfikat; zna rolę Wyszyńskiego; charakteryzuje biografię papieża
6. „Solidarność” i jej bohaterowie	– życie codzienne w PRL; – działalność opozycji; – strajki i powstanie NSZZ „Solidarność”; – Wałęsa, Walentynowicz; – stan wojenny; – przełom 1989 i upadek komunizmu; – pojęcia: strajk, związek zawodowy, solidarność, stan wojenny, Okrągły Stół	Z pomocą nauczyciela używa pojęć: demokracja, strajk, solidarność; wie, że Wałęsa był przywódcą „Solidarności”	Wyjaśnia przyczyny strajków 1980; opisuje powstanie „Solidarności”	Zna daty: 1980, 1989; zna bohaterów: Wałęsa, Walentynowicz	Używa pojęć: stan wojenny, Okrągły Stół; wymienia ograniczenia stanu wojennego; wyjaśnia skutki obrad	Wskazuje różnice między PRL a wolną Polską; analizuje znaczenie „Solidarności” w obaleniu komunizmu